

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, доцента

Дрозда Олексія Юрійовича

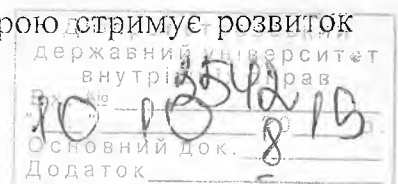
на дисертацію Путяти Геннадія Валерійовича «Адміністративно-правові засади меценатства в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Сьогодні культурно-освітній та науковий розвиток суспільства посідає стратегічно важливе місце у становленні та житті народу, оскільки є духовним підґрунтям самовизначення української нації. Проблема правового регулювання збереження, користування та примноження результатів культурного надбання є важливим завданням кожної цивілізованої країни. Актуальність вирішення даної проблеми зумовлюється тим, що на сьогодні постала загроза руйнування пам'ятників історії та культури, великої та малої архітектури, визначних місць та інших об'єктів мистецтва. Дана загроза виникла у результаті негативної дії антропогенного та екологічного впливу, ступінь якого різнився на кожному історичному етапі розвитку людства.

Відповідно до ст. 54 Конституції України держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством, а культурна спадщина охороняється законом.

Зазначена вище конституційна норма є основою для формування в Україні цілісної системи законодавства у сфері сприяє розвитку та охорони культурної, наукової та освітянської діяльності. Державна влада останнім часом проявляє зацікавленість у заохоченні представників бізнесу до соціальної роботи, благодійництва та меценатства, що, у свою чергу, сприяє створенню позитивного іміджу фірми та її керівництва. Меценатська діяльність ґрунтується на ініціативі, творчості, цивільній свідомості і тому є одним із важливих елементів культурного розвитку, етичного покращання суспільства й одним із шляхів сприяння розвитку наукових досліджень.

На сьогодні в Україні відсутнє спеціальне законодавство щодо державного регулювання меценатства, що значною мірою стримує розвиток

благодійної діяльності у сфері освіти, культури, мистецтва, науки і наукових досліджень. Сьогодні цю діяльність регламентує Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», який не відображає специфіку меценатства, а отже, останнє потребує регламентації в окремому нормативно-правовому акті.

Саме це зумовлює підвищення наукового інтересу до вивчення особливостей регулювання відносин у сфері меценатства в Україні та винайдення шляхів попередження вчинення правопорушень під час здійснення меценатської діяльності.

Варто акцентувати увагу, що безпосередньо порушеній проблематиці адміністративно-правових засад меценатства в Україні увага вчених-юристів, на жаль, не приділялася. Фундаментальною та основоположною базою дослідження є праці, в яких розкрито окремі аспекти означеної проблеми, таких авторів: В. Авер'янова, Д. Александрова, С. Алексеева, О. Андрійка, М. Багмета, О. Бандурки, Д. Бахраха, Ю. Битяка, О. Беспалова, Я. Буздугана, І. Голосніченка, Г. Груби, Ю. Гузенка, С. Гусарова, С. Денисюка, Є. Додіна, О. Доніка, О. Дрозда, Л. Думи, Р. Калюжного, Р. Коваленко, О. Ковтуна, Т. Коломоець, В. Колпакова, А. Комзюка, Х. Коновейчука, О. Кожушка, О. Кузьменка, Т. Курінної, О. Літвіна, І. Литвина, М. Лошицького, Д. Лук'янець, С. Матяж, Р. Мельник, О. Негодченка, В. Олефіра, В. Опришка, С. Ошерова, Р. Сербина, О. Стрельнікової, Ф. Ступака, І. Суровцевої, І. Тимошенка, М. Тиценка, В. Шкарупи, О. Юніна, О. Якуби та ін. Разом із тим у вітчизняній адміністративно-правовій літературі ці питання розглядаються фрагментарно, без комплексного підходу. Саме тому вдосконалення правового забезпечення діяльності меценатства в Україні наразі є назрілою темою дослідження.

Отже, актуальність дослідження адміністративно-правових засад меценатства в Україні, виконане Путятю Геннадієм Валерійовичем, зумовлене відсутністю комплексних монографічних наукових праць з вказаної проблематики в науці адміністративного права, необхідністю реформування чинного законодавства у цій сфері.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до основних положень Національної стратегії сприяння розвитку громадського суспільства в Україні на 2016-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016, Програми діяльності Кабінету Міністрів України «Послідовність. Ефективність. Відповідальність», схваленої Верховною Радою України 16.03.2004 року.

Дослідження було виконано в рамках науково-дослідної роботи Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (державний реєстраційний номер 0118U100436).

Методологічну основу наукової роботи становить раціональна сукупність методів і прийомів наукового пізнання, обраних дисертантом з урахуванням специфіки поставленої мети, об'єкта та предмета дослідження. Для досягнення визначеної мети та розв'язання поставлених завдань автор використав широкий комплекс загальнотеоретичних і спеціально-наукових методів дослідження, зокрема, методи абстрагування, дедукції, індукції, аналізу, синтезу, а також формально-логічний, логіко-семантичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, соціологічний, статистичний, аналітичний та інші методи.

Слід зазначити, що вищезазначені методи були використані в органічному поєднанні та взаємозв'язку, що дало змогу всебічно розглянути предмет дослідження, висвітлити пов'язані з ним проблеми та виробити комплексний підхід до їхнього вирішення.

Аналіз дисертації Г.В. Путяти дозволяє зробити висновок про **обґрунтованість** її основних положень, висновків і рекомендацій. Позитивним свідчення цього є значний обсяг опрацьованої наукової літератури як вітчизняних так і іноземних вчених та нормативно-правових актів. Акцентовано увагу на дослідженні положень чинного вітчизняного законодавства. Такий підхід дозволив проаналізувати не тільки актуальні питання вітчизняної адміністративно-правової доктрини щодо необхідності

переосмислення адміністративно-правових засад меценатства, а й окреслити можливі моделі перспективного нормативно-правового регулювання у цій сфері суспільних відносин.

На окрему увагу заслуговують положення **наукової новизни** дисертаційного дослідження. Дисертація Г.В. Путяти стала вагомим внеском у розвиток доктринального уявлення про сутність, зміст та особливості адміністративно-правових засад меценатства, винайдення способи вдосконалення притягнення до адміністративної відповідальності за окремі порушення в сфері меценатства; розробку дефініцій понять «меценатство», «державного контролю у сфері меценатства», «меценатські організації» тощо.

Зміст дисертаційного дослідження дозволяє стверджувати, що автор обґрунтував низку концептуальних положень, які відрізняються науковою новизною. Слід зазначити, що дисертантом вперше сформульовано диференціацію державного контролю у сфері меценатства відповідно до його суб'єктного складу, під яким запропоновано розуміти форму поведінки останніх, спрямовану на виявлення реального стану суб'єктів меценатської діяльності, дотримання ними норм чинного законодавства у сфері меценатства з метою попередження, припинення протиправної поведінки та застосування засобів впливу у разі встановлення факту протиправних діянь; на основі проведеного аналізу проектів законів із врегулювання меценатських відносин з урахуванням їх упуцень розроблено авторський проект закону про меценатство, де вперше визначено принципи меценатської діяльності, означено органи управління меценатськими організаціями, виділено їх правосуб'єктність, систематизовано та доповнено понятійний апарат у даній сфері; визначено чіткий алгоритм публічного збору благодійних пожертв із використанням скриньок для пожертв, дії якого передбачають узгодженість строків і місця проведення збору із місцевими органами самоврядування, встановленням чітких вимог до осіб, що здійснюють збір пожертв, до стану самої скриньки під час зібрання пожертв, процедуру виїмки із скриньки коштів і перерахунку зібраних коштів.

Заслуговує на увагу позиція автора щодо визначення концептуальних шляхів розвитку національного законодавства у сфері меценатства шляхом внесення змін і доповнень до: Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України «Про запобігання корупції» та Податкового кодексу України у частині доповнення положень, які дозволятимуть притягувати до відповідальності за окремі порушення в сфері меценатства; Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» у частинах, які сприятимуть протидії та попередженню порушень у меценатській діяльності.

Схвальної оцінки заслуговують запропонована автором класифікація принципів меценатської діяльності, згрупувавши їх у загальні, спеціальні (галузеві) та інституційні принципи.

Визначені в дисертаційному дослідженні положення мають авторський характер та вказують на індивідуальне бачення проблематики адміністративно-правових засад меценатства в Україні. На нашу думку, вони можуть слугувати дієвою основою для подальших досліджень, присвячених правовим та організаційним засадам запобігання та протидії вчиненню порушень під час здійснення меценатської та іншого виду благодійної діяльності в Україні.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані та викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути основою для подальшого розроблення проблематики адміністративно-правових засад меценатства, для вдосконалення сучасного адміністративного законодавства, зокрема положень Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України «Про запобігання корупції» та Податкового кодексу України, Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»; при викладанні дисциплін «Адміністративне право та адміністративна відповідальність» та «Господарське право», а також при підготовці лекцій і навчальних посібників із даних дисциплін.

Основні положення, сформульовані в дисертації, відображено у шести наукових працях, п'ять з яких опубліковані у наукових фахових виданнях

України, одна – у зарубіжному науковому виданні, а також двох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях, що свідчить про повноту викладу матеріалу дослідження в друкованих працях. Зміст автореферату та основних положень дисертації є ідентичним.

Висновки і рекомендації дисертації характеризуються високим рівнем **достовірності**. Про це свідчать позитивні відгуки авторитетних учених-адміністративістів; успішна апробація на кафедральних заходах, міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Справляє приємне враження й обсяг використаного емпіричного матеріалу.

Структура роботи характеризується продуманістю, послідовністю, збалансованістю складових і підпорядкованістю їх реалізації мети та основних завдань дослідження.

Загалом, викладене свідчить про такі позитивні риси рецензованої дисертації, як актуальність, наукова новизна, практична значущість, методологічна обґрунтованість та доступність для сприйняття.

Робота Г.В. Путьято є завершеною працею, в якій отримані нові науково-обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання, важливе з точки зору регулювання адміністративно-правових засад меценатства в Україні.

Поряд із цим, слід відмітити й певні **недоліки рецензованого дисертаційного дослідження**:

1. У роботі автором зазначено, що нормативною основою дисертації є низка як міжнародні, так і національного чинного законодавства, у тому числі опрацьовано проекти закону «Про меценатство» від 22 вересня 2004 року, підготовленого народним депутатом М.Г. Баграєвим (№ 6176), та закону «Про меценатство», розробленого Міністерством культури і туризму України у 2007 році. У результаті запропоновано авторський Проект закону «Про меценатство». Але, слід зазначити, що 19.07.2017 у Верховній Раді України було зареєстровано Проект закону про меценатство у фізичній культурі і спорті. Поясніть, будь ласка, чому даний законопроект залишився поза увагою під час дослідження?

2. Розкриваючи зміст підрозділу 3.2. «Механізми боротьби зі зловживаннями, які вчиняються особами під видом меценатства» автор наголошує на випадках привласнення недоброчесними особами коштів під виглядом благодійної діяльності, що є суспільно-небезпечним протиправним діянням. На нашу думку, дисертаційне дослідження лише виграло б, якби автор зупинився на розкритті більшого виду правопорушень у сфері меценатства.

3. Розкриваючи способи попередження вчинення правопорушень у досліджуваній сфері, автором звернуто увагу на співпраці між меценатськими, благодійними організаціями та іншими громадськими об'єднаннями з Національною поліцією України. Дисертантом акцентовано на проведенні тренінгів з особовим складом низки управлінь патрульної поліції у м. Дніпрі та Харкові з метою роз'яснення вимог законодавства щодо публічного збирання благодійних пожертв та надання рекомендацій стосовно дій поліції, спрямованих на запобігання шахрайству (с. 109-110). Дисертаційне дослідження набуло б більшої практичної цінності при розробці здобувачем більш конкретних пропозицій щодо форм співпраці підрозділів Національної поліції України з меценатськими, благодійними організаціями.

4. Розкриваючи зміст підрозділу 1.2. «Поняття меценатства, його ознаки» автор аналізує думки провідних вчених, зазначаючи, що існує меценатська діяльність, спонсорство, волонтерство тощо (с. 26-27). Під час дослідження специфіки меценатства, автор зазначає, що останнє – це форма благодійності, що здійснюється добровільно, безкорисливо та усвідомлено фізичними або юридичними особами, що виражається через особисту та/або майнову допомогу, ґрунтується на принципах законності, гуманності і справедливості, рівності та здійснюється у сферах освіти, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки та наукових досліджень. Дане твердження, беззаперечно, заслуговує на увагу, але, на нашу думку, висновок дисертанта був би більш змістовним, якби ним було виокремлено та надано правову характеристику особливостям спонсорства та

волонтерства, які б відрізняли останніх від меценатства.

5. Надаючи характеристику комунікативній функції меценатської діяльності, автор зазначає, що меценатство виступає в ролі провідника між двома структурними складовими культури як соціального інституту, сприяє зближенню двох аспектів – високої і народної культур (с. 33). Однак, на нашу думку, дисертантові слід було окремо уточнити у чому полягає соціальне призначення меценатської діяльності у розвитку культури в Україні.

Втім, наведені зауваження жодним чином не впливають на загальне позитивне враження від рецензованої роботи. Вони мають на меті лише акцентувати увагу автора на окремих її дискусійних моментах.

Оцінка змісту дисертації у цілому. Вказане дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правові засади меценатства в Україні» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання – удосконалити адміністративно-правові засади меценатства в Україні. Дисертація повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Путьята Геннадій Валерійович - заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
начальник відділу докторантури та аспірантури
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

[Handwritten signature]
О. Ю. Дрозд